

Entrevista a Ramon López

“El país no s'enriqueix culturalment”

President del Gremi de Distribuïdors de Catalunya, Ramon López és el gerent d'Enlace, una distribuïdora de llibres que ara celebra els vint anys. Amb la seva llarga experiència dins el món dels llibres, fa un repàs des de l'època franquista fins a la situació actual.

Vostè, com va entrar en el món del llibre?

—Jo vaig entrar de la mà del que ara és conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Joan Guitart. En aquells moments, a l'any 74, jo estava en una empresa de papereria i mitjançant un amic comú, vaig entrar a l'editorial Labor. Però la meua experiència real dins el món dels llibres es pot dir que és a Enlace, a partir de l'any 75, quan Labor entra a formar part de la distribuïdora.

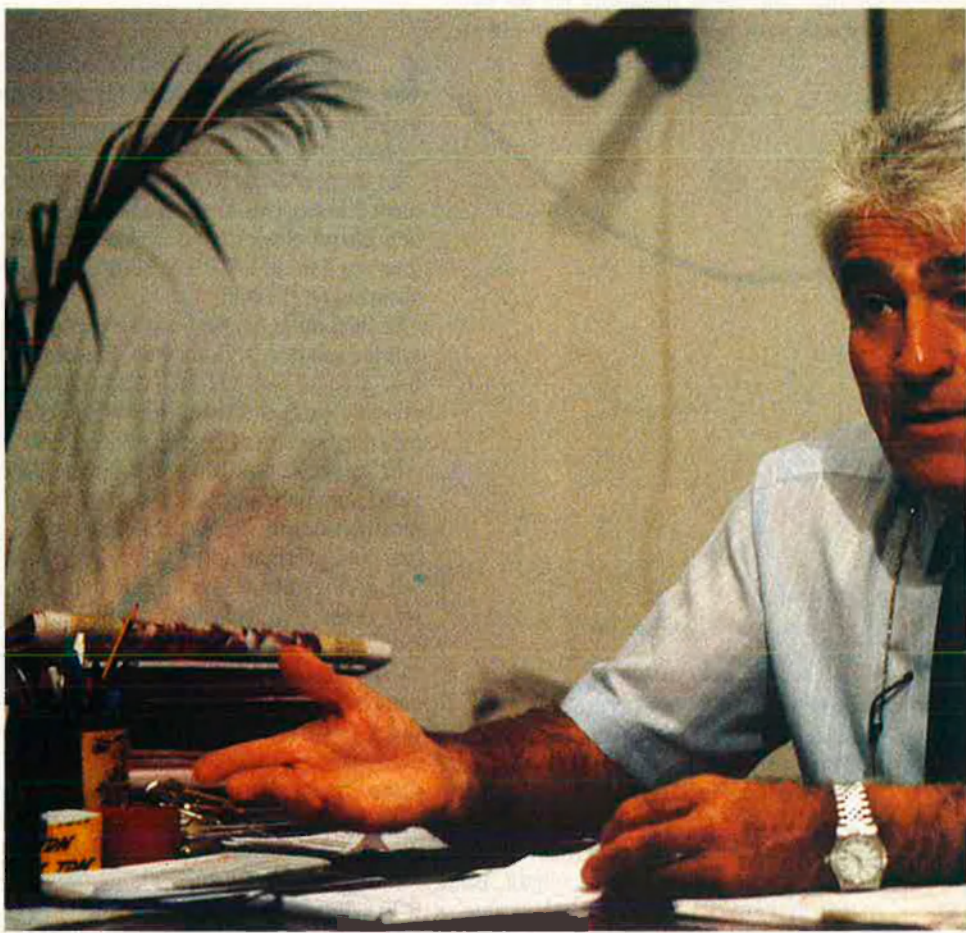
—Tot i que vostè encara no hi era, ¿com va nàixer *Distribuciones de Enlace*?

—Naix l'any 1970 fruit de la decisió de vuit editors, petits en aquell moment, de crear una distribuïdora pròpia que compregués tot l'estat. Hi havia Carles Barral amb la seva editorial, la gent de Laia, que llavors es deia Estela, Edicions 62, Anagrama, Lumen, Cuadernos para el Dialogo, Tusquets Editores i Fontanella. El dia 1 d'octubre del mateix any Enlace va començar a fer arribar llibres a les llibreries.

—¿Com era el funcionament dels primers temps?

—Inicialment, amb moltes dificultats, perquè els nostres llibres eren principalment polítics i d'assaig, i en català. Malgrat tot, en aquell moment a Enlace es van unir dues coses molt importants: les inquietuts intel·lectuals i culturals dels editors i un grup de persones que li van saber donar una dimensió molt més àmplia de la que realment la distribuïdora tenia. Potser en aquells temps era més fàcil començar aventures com aquella, perquè es vivia una situació complicada i hi havia la necessitat de creure en alguna cosa i de qualsevol cosa en fèiem un ideal. Nosaltres férem de la cultura un ideal i això ajudà a consolidar ràpidament Enlace.

—¿Hi havia més voluntat militant que voluntat d'empresa?

—En aquell moment, possiblement sí, com totes les empreses que es començaven en aquells anys. Sense aquesta voluntat militant, dedicant-hi totes les hores que feia falta, Enlace no hauria començat ni a existir.

—¿Quin record guarda de l'etapa franquista?

—El moment més dur va ser l'atemptat de l'any 74, als antics locals del carrer de Bailén. Les pèrdues econòmiques van ser de 18 milions, que en diners d'aquella època són molts milions. La part positiva de l'atemptat van ser les nombrosíssimes mostres de solidaritat que es van rebre, d'editors, llibreters i de la premsa. Gràcies a això Enlace es va poder recuperar ràpi-

dament i l'endemà de la bomba ja tornàvem a treballar. A banda, també recordo els continus segrestaments de llibres i la situació d'angoixa en què treballàvem. Hi havia una situació de tensió permanent que no és normal.

—¿S'havien distribuït llibres clandestinament?

—Clandestinament, no. Tots sabem el que passava: en un moment determinat ens assabentàvem que un llibre estava segrestat i quan el venien a buscar ja estava tot distribuït. Era el moment en què es batià el rècord de distribuir un llibre amb rapidesa. Es limitaven a segrestar els 15 o 20 que quedaven. Vistes ara són anècdotes, però serveixen per a recordar la situa-

ció on estàs.

—Mort el dictador, ¿quins canvis hi ha?

—El canvi més important es produeix l'any 75, quan la distribuïdora deixa de ser una societat limitada, cooperativa, i es converteix en societat anònima, amb l'entrada de Labor com a soci majoritari. Fou un intent de consolidar l'empresa amb una aportació de capital per part de Labor.

—¿Com es va viure la transició?

—L'any 76 ja va començar a minvar el

boom del llibre polític fins a caure definitivament l'any 77. Llavors, algunes editorials d'Enlace van iniciar una transformació del seu catàleg. El cas més clar va ser Anagrama, que s'inclinà pel llibre de narrativa.

L'any següent, el 78, és l'any de la crisi d'Enlace. Cau en picat l'èxit dels llibres de la "Gaia Ciència", Barral i Cuadernos para el Dialogo deixen d'editar i Laia marxa de la distribuïdora. Sort que en aquells moments Edicions 62 ja era forta i Labor

també. A partir del 79 no hem parat d'incrementar les vendes.

—¿És l'arribada de la normalitat?

—L'any 80 es pot parlar ja d'una distribuïdora professional, amb mires empresarials. Amb voluntat i ganes havia quedat clar que no n'hi havia prou. El creixement de vendes i el desenvolupament empresarial ens obligà a professionalitzar-nos. Després de vint anys, malgrat tot, Enlace continua mantenint els seus valors: defensar la llibreria per damunt de tot, amb un tracte personal amb el llibreter. Ho seguirem fent per molt grans que ens fem.

—Avui dia, ¿es pot dir que llegir va de baixa?

—No, al contrari, la gent llegeix més. El problema és que hi ha un excés d'oferta per una demanda que creix poc proporcionalment a l'oferta i fa la sensació que es llegeix menys. A Enlace, per exemple, cada any venem més que l'anterior.

Ara bé, el problema és que continuen venent els mateixos que fa deu o quinze anys. El país no s'ha enriquit culturalment en cap aspecte. No hi ha nous autors.

—¿La demanda de llibre català augmenta?

—No ha crescut, però s'ha mantingut. Va tenir un creixement desproporcionat des de tot just acabar-se la dictadura fins a a l'any 1987. Ara es pot dir que s'ha estabilitzat, sense baixar. El llibre en català ha entrat en una certa normalització, malgrat que sempre ens sembli poc.

—En el cas que s'editi un mateix llibre en català i castellà a la vegada, ¿quin es ven més?

—Al Principat, segur que el que està en català, tant si és d'autor català com si és estranger. A comarques aquesta diferència és més accentuada, mentre que a Barcelona és menor.

Pere Martí

Han passat vint anys

Distribucions d'Enlace celebra ara vint anys. Començà (i en aquest cas no es pot dir "sembla que fou ahir", sinó "sembla que faci un segle") com una empresa romàntica: entorn de la figura mítica de Carles Barral —que, escandalosament exclòs de Seix Barral, havia iniciat Barral Editors— ens confabulàrem vuit editors independents, catalogables, malgrat tots els matisos, com d'esquerra, que,

més que tenir entre mans un negoci seriós, estàvem capficats en una quixotesca aventura política i/o cultural, amb certes dosis d'exquisidtesa i d'esnobisme, i grans dosis d'amistat. (Em vénen totes les nostàlgies quan veig les fotografies de les nostres reunions d'aquella època, amb Jordi Herralde, Beatriz de Moura, Pedro Altares, Castellet, Alfons Comín, Oriol Bohigas, ¡tan joves tots, tan romàntics i frí-

vols!). Penso que llavors érem on havíem de ser, o bastant a prop, i l'Enlace d'aleshores responia per parts iguals al moment que vivia el país i al caràcter dels editors que el constituïren. Vint anys han canviat moltes coses. Alguns dels editors fundadors han desaparegut o han passat a altres canals de distribució. Però alguns resistim i ni tan sols hem modificat massa la línia editorial. I per aquest miracle de

sobreviure editant els llibres que ens agraden, Enlace ha hagut de modificar-se. Necessitem una distribució eficaç, més que romàntica, una distribuïdora que funcioni (perquè és inevitable reconèixer que Enlace fa vint anys no funcionava i ens hauria dut a tots en orris). Em sembla que s'havia de modificar o desaparèixer. I alguns hem escollit romandre.

Esther Tusquets
Editorial Lumen

